

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Gruppo I°/70% - Autorizzazione DCSP/II/40509/91/5681/102/88/BU DEL 12.11.1991
 Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978 - Poštni t/rn 11234499
 Poduredništvo: 34133 Trst - Trieste - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Za tržaško občino je brisanje slovenščine »upravna eleganca«...

Slovenščina - jezik avtohtone narodne manjšine — si skoro poldrugo stoletje s težavami utira pot v uradne listine in delovanje občine Trst. Začetki boja za enakopravnost Slovencev in njihovega materinega jezika segajo v sredino stoletja, ko je tu gospodovala bivša Avstrija. Podobno kot danes si je slovenščina do prve svetovne vojne več ali manj utrla pot na sodišča in v druge državne organe, na največje ovire in nasprotovanja pa je naletela na tržaški občini.

Znana so prizadevanja poslanca Nabergoja in drugih v dunajskem parlamentu za jezikovne pravice tržaških Slovencev. Znamenit in odmeven govor o tem je leta 1898 imel v tržaškem občinskem svetu slovenski svetovalec Franc Kosec. Po prvi svetovni vojni sledi znano temno obdobje »sužnosti« pod Italijo (1918 - 1943), ko je bila slovenščina povsem izrinjena iz javnega življenja.

Po drugi svetovni vojni se spet začena stara pesem. Tržaške občinske in pokrajinske svetovalce so doslej vedno več ali manj hrupno izžvižgali, kadar so spregovorili v materinem jeziku. Ravnali so se po krilatici: »Nella patria de Rossetti no se parla che italian!« Večina tržaških županov je doslej hodila po tej poti. Večjo odprtost in strpnost sta pokazala le župana Franzil in Spaccini v času levega centra 60. let. V tem obdobju je bil ustanovljen prevajalski urad in so bili kot začetni znak dobre volje postavljeni trije dvojezični nazivi vasi Bazovica, Trebče in Sv. Križ.

Protiosimske polemike so zavrle začetni proces odpiranja do Slovencev. Protestniško gibanje Liste za Trst se je z leti zreduciralo na nacionalistične plasti tržaškega meščanstva, ki s stalnim vihtenjem »slovanske nevarnosti« onemogoča vsakršen dialog in odpiranje Trsta novi geopolitični stvarnosti okrog njega. Po krajšem obdobju zmedenosti zaradi razpada komunistične Jugoslavije se je omenjeni Trst spet oprijel nacionalističnega zapiranja tako pred Slovenijo in Hrvaško kot pred slovensko manjšino doma. Obudile so se spet iredentiistične težnje zlasti do Istre pa tudi še naprej. Do tukajšnjih Slovencev vodi politiko načrtnega izpodjedanja pridobljenih pravic zlasti glede javne rabe slovenščine. Kot prva točka programa sedanjih večin na tržaški občini in pokrajini ni sožitje ali splošna skrb za javni blagor, temveč »obramba italijanstva Trsta«. Normalen človek se sprašuje, pred kom. Možnosti sta dve: ali gre za golo demagoško fronto ali za paranoično predstavo. Eno pa je gotovo, da Trst s takšno politiko oziroma politiki ne bo prišel nikamor, temveč bo vedno bolj propadal v gospodarskem, demografskem in civilizacijskem pogledu.

Do javne rabe slovenščine kot jezika sodržavljanov slovenske narodnosti se tržaški nacionalisti (na žalost ne samo iz vrst misovcev in listarjev, temveč tudi drugih strank, ki se imajo za demokratične in se predstavljajo celo s krščanskim nazivom) se vedejo kot bik pred rdečo ruto. Višek političnega brezumja predstavlja namera, da se iz pravilnika krajevnih sosvetov črta člen 27, ki dopušča rabo slovenščine v njihovem delovanju, in zahtevana odstranitev dvojezičnih tabel na Bazovici, v Padričah in Trebčah. Skrajno cinično in nekulturno je vedenje pristojnega odbornika Fusca (izvoljen - žalostno, resnično - na listi DC), ki je protislovenski ukrep utemeljil z razlogi »upravne elegancije«. Zanj in še druge je temeljna pravica vsake narodne ali jezikovne manjšine do javne rabe materinega jezika »upravna spaka«, ki jo je treba z brisanjem (operacijo) odstraniti.

Pri vsem tem se upravičeno sprašujemo, ali smo še v normalnih okvirih politične dialektike. Spričo vsega zgoraj povedanega kaže, da ne, kajti utemeljevanje brisanja pravic kar tako »zaradi lepšega« meji že na politično norost.

Alojz Tul

Potrebovali bomo dobrega prevajalca

Kot vemo, parlament pripravlja novo volilno reformo.

Kmalu bomo morali na volitve, po novem načinu. Verjetno bomo kot državljani v težavah, ne samo Slovenci, temveč tudi Italijani. Namreč v besedilu nove volilne reforme dobimo, med drugim, tudi sledeče iz-

raze: »scorporo«, »poliponi«, »collegioni« in »mammozzi«...

Kaj pomenijo ti izrazi? Kako naj jih Slovenci prevedemo?

To ni poletna šala našega časopisa, to so pristni (!) izrazi, ki jih uporablja parlament.

Naj se smejemo ali jokamo?

Množično za naše pravice

Nesprejemljiva izjava predstavnika »krščanske« demokracije...

Množična manifestacija, ki je bila v sredo pred tržaško občinsko palačo, je predstavljala odgovor na zadnje poskuse tržaške občinske uprave, ki si prizadeva, da bi pred svojim iztekom okrnila čimveč tistih (redkih) pravic, ki jih Slovenci na Tržaškem uživamo. Po nekaterih ocenah se je na tržaškem Velikem trgu zbralo od 500 do 700 ljudi, nekateri so trdili, da je manifestantov bilo celo okoli 1.000. No, vsekakor število udeležencev ni bilo ravno majhno, če upoštevamo, poletni čas.

Veliko je bilo transparentov, slovenskih in tudi italijanskih zastav (prisotni so bili tudi nekateri italijanski demokrati) ter napisov v slovenščini in italijanščini, ki so jasno in nedvoumno izpričali željo Slovencev po upoštevanju njihovih pravic, še posebej pri uporabi materinega jezika v javnosti.

Ta želja in zahteva se je odražala tudi v besedah treh glavnih govornikov, in sicer Martina Breclja (SSk), Ravla Kodriča (DSL) in Jacopa Venierja (SKP). Do burnega ploskanja je prišlo, ko se je na balkonu občinske palače pojavil svetovalec SSK prof. Samo Pahor, za njim pa še svetovalki DSL Anamarija Kalc ter SKP Bruna Zorzini Spetič. Aplavz je povzročila tudi novica, da so v Bazovici ponovno postavili dvojezično tablo. Novico je posredoval član Koordinacijskega združenja vzhodnokraških vasi David Malalan. Prav odstranitev tabel, skupno s predlogom občinskega odbornika Fusca, naj se iz novega pravilnika o krajevnih sosvetih črta člen o pravici do rabe slovenščine, je pripomogla, da se ja na Velikem trgu zbralo toliko manifestantov. V naslednjih dneh so si sami prebivalci vzhodnokraških vasi ponovno postavili dvojezične table, ki so se pojavile tudi tam, kjer jih prej ni bilo (npr. na Opčinah in na Katinari). Udeleženci manifestacije so imeli tudi možnost podpisati izjavo, ki je obsojala poskus Občine, da se iz novega pravilnika krajev-

nih sosvetov črta člen o slovenščini.

Manifestacija je potekala mirno in dostojanstveno. Z zanimanjem so ji sledili tudi nekateri opazovalci iz tujih držav (Rusije, ZDA, Finske, Nemčije). Proti koncu manifestacije pa je prišlo do izpadov s strani nekaterih desničarskih protislovenskih neofašističnih skrajnežev, med katerimi je bil tudi občinski svetovalec MSI Roberto Menia. Prišlo je do prepira med skrajneži in nekaterimi manifestanti, katere so neofašisti tudi fizično napadli. To je bilo dovolj, da je naslednji dan krajevno italijansko časopisje lahko pisalo o spopadih med skrajneži ali pa o tem, da so se manifestanti sprli z nekaterimi »mimoidočimi« (tako je namreč tržaški »Il Piccolo« označil neofašiste).

Čeprav je imela manifestacija nestrankarski značaj, je pobudo zanj dala stranka Slovenske skupnosti, ki si zadnje čase v očeh mnogih pridobiva veliko ugleda. Kljub temu da je »ne ravno reprezentativna slovenska skupina v Italiji« (kot se je o njej izrazil član Komisije za mednarodne odnose državnega zbora Republike Slovenije Janez Kocijančič), je SSK uspelo zbrati in spraviti skupaj najrazličnejše komponente naše skupnosti. To je verjetno eden izmed

dokazov, da je SSK tista slovenska sredinska kohezijska sila, okoli katere se lahko zberejo druge komponente slovenske manjšine v Italiji, da skupno nastopijo.

Ivan Žerjal

Več jasnosti!

Načelo, po katerem nihče ni kriv do končne razsodbe sodstva, je pri nekaterih ljudeh izgubilo svojo prvotno vrednost, in zanje osumljeni politik je kriv, dokler se ne dokaže njegova poštenost.

Taka javna obsodba je dejansko za osebe kakor za celotno družbo še večje zlo, kakor je tisto, o katerem pravimo, da ga hočemo odpraviti.

Slednje mnenje je danes povsem razširjeno, parlamentarni poslanci pa so šli še dlje.

Predložili so popravek k obstoječemu zakonu, po katerem naj bi bili časnikarji obsojeni na eno do štiri let ječe, za prekršek proti preiskovalni tajnosti ali za neobjektivno poročanje o jamstvenem obvestilu.

Vemo, da pri nekaterih časnikarjih ni vse v redu, toda v tem »popravku« je veliko hinavščine, saj je časnikar le zadnji del verige. Nekateri pač pozabljajo, da novica ne prihaja tisku sama od sebe. Če časnikar išče novice, to je njegovo delo, so pa nekateri, ki jih posredujejo ali podtikajo, ko pa bi bila njihova dolžnost poklicnega molčanja.

Če zasluži časnikar omenjeno obsodbo, kakšna naj bo pa za sodnika ali njegovega sodelavca in odvetnika, ki se niso držali poklicne molčečnosti?

O »padalcih«, NATO in kakšni puški

Kar smo prejšnji teden zapisali za začetek letošnjega slovenskega političnega julija, velja tudi za njegov konec. Seznamu možnih »odhajajočih« z vidnih položajev v slovenski državi se je pridružilo še nekaj znanih imen, starim aferam pa še nekatere sveže »spečene«.

Po vsej verjetnosti je prejšnji teden pomenil politično smrt »desničarja za največje« Zmaga Jelinčiča. Objava njegovega udbaškega dosjeja, v katerem je imel šifro »Padalec«, je mnogim potrdila sume, da je z njegovim razkričanim desničarstvom nekaj hudo narobe. Zdaj je pač jasno vsaj to, da njegovo preostalo četico državnozbornskih poslancev mirno lahko prištejemo Združeni listi. Zdaj je po vsej verjetnosti jasno, zakaj njegovi domnevni levčarski politični nasprotniki v predvolilni kampanji leta 1992 niso potegnili na dan kriminalistično hudo oporečne Jelinčičeve preteklosti s še vedno nerazčiščenimi sumi kraj v cerkvah in muzejih, ko pa z neverjetno lahkoto ustvarjajo in spravljajo v obtok laži in polresnice o resničnih slovenskih desničarskih politikih.

Medtem ko smo v teh dneh na jugu naše države spet lahko spremljali zlovesče bliske in grmenje s hrvaških bojišč, je šla skozi slovenske medije zelo neopazno razprava o slovenski obrambni usmeritvi. V njej smo lahko zasledili za naše levčarje donedavna hudo krivoversko pobudo o vključitvi Slovenije v NATO pakt. Nedvomno je zanimivo, da zdaj to pobudo, ki bi med drugim pomenila najbrž dokončno potrditev samostojne Slovenije, da o denarnih prihrankih za slovensko vojsko niti ne govorimo, podpirajo tudi Drnovškovi liberalni demokrati. Znano je, da NATO sam ni posebno navdušen za sprejem novih članic, vendar pa bi Slovenija ob obveznem referendumsko izraženem strinjanju najbrž lahko uspešno vnovčila tako svojo strateško lego »pomola« v zahodno in severno Evropo, kot tudi vprašanje varnosti svoje jedrske centrale v Krškem.

Slovenija je imela ves čas boja za svojo neodvisnost težave zato, ker je imela premalo orožja, zdaj pa jih ima, ker ga ima nenadoma in nepričakovano preveč. V mislih imam seveda že proslulih enajst zabožnikov orožja, ki so se pod krinko človekoljubne pomoči dolge mesece »medil« na mariborskem letališču. Zaradi tega orožja, predvsem zloglasnih avtomatskih pušk tipa kalašnikov in nekaj minometov z ustrežno municijo, bo očitno »odšlo« nekaj funkcionarjev slovenske varnostne službe in mariborskega letališča. Afera je med drugim potrdila veliko rusko vpletenost v krvavo najnovejšo balkansko vojno, k slovenski vojaški varnosti pa po zatrjevanju enega najvztrajnejših zagovornikov vključitve Slovenije v NATO, ministra Janeza Janše, ne bo prispevala, ker je po njegovih besedah najdeno orožje napačnega (vzhodnega) kalibra.

Slovenski državni zbor se te dni z zelo pospešenim delom pripravlja na avgustovske počitnice. Da Slovencem tudi do septembra ne bo dolgčas, pričča povsem sveža afera o zaenkrat še domnevnem sodelovanju vrste slovenskih novinarjev z zloglasno KOS, »protiobveščevalno«, dejansko pa vohunsko službo pokojne »JLA«.

Andrej Vovko

Retrospektivna razstava J. Pohlana v Mestni galeriji v Piranu

Sirk, Pečarič, Birsa in sedaj Pohlen — to je vrstni red umetnikov, ki jih je Mestna galerija v Piranu predstavila javnosti z retrospektivno razstavo.

Akademski kipar Jože Pohlen je po velikem prizadevanju in trudu in obenem ob strokovni podkovanosti in zavzetosti za umetniško pobudo gospe Majde Božeglav-Japelj prišel na vrsto v petek, 23. julija.

Običajno že vemo, koliko ljudi prisostvuje otvoritvi likovnih razstav, to pa ne velja za to razstavo, ki je priklicala številne ljubitelje umetnosti.

Jože Pohlen, kot vemo, ni samo kipar, je pristen in iskren pesnik svoje zemlje — Šavrinije —, predvsem pa Šavrinke, in sledi duhu nepozabnega istrskega pesnika Alojzija Kocjančiča. V njegovem delu je tako utelešena stvarnost domače zemlje in obenem človeka, ki postaja že ep.

Govorniki otvoritvenega večera so bili umetnostni kritik Janez Mesesnel, Toni Biloslav, direktor obalnih galerij, ter Andrej Grahor, predsednik izvršnega sveta.

Večer so poživili še Rožana Grbec in Rožana Koštial ter moški zbor Pergola.

Odprije Pohlenove razstave tokrat lahko označimo kot nepozabni večer.

Razstava bo odprta do septembra, in sicer od torka do sobote od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ter ob nedeljah od 10. do 12. ure.

Katoliški glas dobite v Sloveniji:

Ljubljana: na Mačkovi 6
Maribor: ul. V. Kraigerja 2
Nova Gorica: v cerkvi Kristusa Odrašenika

Sodna obvestila 151 italijanskim parlamentarcem

Sodno obvestilo je prejelo 74 demokristjanov (50 poslancev in 24 senatorjev), socialisti so prejeli 49 obvestil (41 poslancev in 8 senatorjev). Sledijo potem socialni demokrati, republikanci, Occhettovi komunisti, liberalci, obnovljeni komunisti in celo Severna liga.

Nova številka revije Regione Cronache

Izšla je nova, enajsta številka revije Regione Cronache. Najnovejša tematska številka je posvečena teritoriju in naravnemu okolju v naši deželi.

Poleg uvodnih in predstavitvenih člankov o kakovosti življenja, prostorskem urejanju ter zakonskih in drugih sredstvih za varovanje naravnega okolja v naši deželi prinaša revija številne prispevke priznanih strokovnjakov z raznih področij. Stavki so povezani v sklope, ki obravnavajo najprej najrazličnejše posege za varovanje naravnega bogastva, nadalje razvoj raznih gospodarskih panog v skladu s potrebami in zahtevami uravnovešenega varovanja okolja pa še človekovo poseganje v deželno družbeno tkivo. V razdelku, ki prinaša mnenja in presoje, je med drugim objavljen tudi

sestavek arh. Igorja Jogana o etničnem teritoriju.

Revijo izdaja Tiskovni urad naše dežele. Tiskana je na izredno dobrem papirju ter je opremljena s številnimi barvnimi fotografijami in reprodukcijami umetniških del, ki jih je prispeval znani slikar Giuseppe Zigaina.

mab

Katoliški glas bomo izboljšali tudi s Tvojo pomočjo!

Mladika

Luč je zagledala 4. številka revije Mladika. Uvodnik je seveda posvečen izidu nedavnih pokrajinskih in deželnih volitev ter dejanskemu izginotju slovenskega zastopstva v izvoljenih telesih. Pisec obravnava razloge neuspeha Slovencev na teh volitvah in opozarja na ponovno volilno preizkušnjo, ki bo jeseni v tržaški občini, ki nas ne sme najti nepripravljene.

Uvodniku sledi novela Teda Kramolca Brooklyn Bridge, ki je bila nagajena na letošnjem literarnem natečaju Mladike. Zora Tavčar se je tokrat pogovarjala z likovnikom in menežerjem Milanom Volovškom, ki živi v Argentini. Rubrika Iz arhivov in predalov je v tej številki Mladike posvečena govoru dr. Ferfolje na seji SIAU (Slovensko-italijanske antifašistične unije) 25.6.1947. V tem govoru je razvidno nestrinjanje dr. Ferfolje z revolucionarnimi metodami in drugimi stvarmi, ki so bile v SIAU prisotne. Sledi prispevek Bogdana C. Novaka v spomin pok. dr. Jožeta Felicijana. V rubriki Tisk od Triglava do Andov se je Zora Tavčar ustavila pri mariborski reviji Slovenski jezuiti, in sicer pri njeni 153. številki, ki je izšla aprila letos. Nadalje je Mladika objavila govor, ki ga je prof. Tomaž Pavšič imel na predstavitvi italijanskega prevoda romana Alojza Rebule V Sibilinem vetru.

Seveda tudi tokrat niso izostale druge redne rubrike, ki jih najdemo v Mladiki (Pod črto, Zaznamki, Mogoče vas bo zanimalo vedeti, da..., Čuk na Obelisku in Antena). Žal je tudi tokrat izpadla rubrika Naš včerajšnji svet, v kateri so bralci našli veliko zanimivih podatkov o kulturnem in prosvetnem življenju v naših krajih v prvih poveljnih letih. V novi številki Mladike najdemo tudi veliko ocen o književnih delih in likovnih razstavah.

Bogata je tudi Mladikina mladinska priloga Rast, ki ima vrsto zanimivih prispevkov: naj omenimo samo intervju z Mojmirom Kokorovcem, članom tržaške glasbene skupine Gwenc'Hlan, v katerem je obravnavan problem omalovaževanja slovenske literature (baje ni tako »obširna« kot italijanska...) s strani slovenskih dijakov. (nl)

Od našega dopisnika iz Moskve Moskovske tržnice

Za časa Sovjetske zveze je bilo v Moskvi relativno malo tržnic, kakih deset. Imenovali so jih kolhozne, ker so tam kolhozi in sovhozi (dve različici državne kolektivne kmečke organizacije) prodajali, po prostih cenah tisti del pridelkov, ki je presegal količine, predvidene po državnem planu. Tako je bilo vsaj na začetku. Sčasoma so postale prave tržnice, kjer so prodajali sadje, zelenjavo, meso in sir. Kvaliteta je bila boljša kakor v državnih trgovinah, ampak cene so bile dostopne le redkim petičnežem (v partijski nomenklaturi »špekulantom«, tujcem).

V novi Rusiji so se stvari nekoliko spremenile. Pravkar opisane tržnice so se ohranile, vendar je nastalo na stotine novih, v veliki večini »improviziranih«.

Ko je ruska vlada januarja 1992. leta sprostila cene, je istočasno dala dovoljenje, da je vsak državljan lahko prodajal karkoli (z izjemo mamil in orožja) in kjer koli, ne da bi potreboval kaka dovoljenja in ne da bi plačal kak davek. V nekaj tednih je nastalo v Moskvi na stotine »improviziranih« tržnic. Te so nastale v krajih, kjer se iz takega ali drugega razloga, zbirajo ljudje. Ljudje so ob vsakem letnem času in ob vsakem vremenu prodajali staro in novo, kar so že imeli doma, ali kupili v državnih trgovinah (uradno ali neuradno, skozi odprtino zadnjih vrat, zmenjeni z direktorjem ali s kom drugim, preden je blago sploh prišlo na police), ali prejeli iz drugih mest. Ene in iste stvari so bile preprodane nekajkrat. Prodajali so obutev, obleko, sadje, pivo, vodko, posodo, keramiko, žarnice, nadomestne dele avtomobilov itd. Te tržnice so bile improvizirane zato, ker ni bilo absolutno nobene organiziranosti, nobenega reda. Ljudje so prodajali iz torb, košar, celo iz prtljajnika svojega avtomobila, ki je služil istočasno kot izložba, policia.

Nekateri so si postavili mizico in nanjo razložili svoje dragocenosti. Določeni deli mesta so bili neprehodni, blokirani zaradi gneče, tudi v bližini Kremlja: na primer začetek ulice Tverskaja ali okoli Lubjanke. Še huje je bilo zvečer, po končanem trgovanju: povsod smeti in odpadki.

Polagoma so začele oblasti »nadzirati situacijo«. Najprej so izrecno prepovedale določene točke centra, potem pa vse dele z izjemo nekaterih, dovoljenih.

Danes je situacija nekako taka: kolhozne tržnice še vedno delujejo in so tudi najbolj organizirane (so vse na pokritem mestu, opremljene za zimске čase). So pa še vedno precej drage. Druge, improvizirane, so postale malo manj improvizirane: dodelili so jim določena mesta, kjer ljudje plačajo določeno takso in svobodno trgujejo. Nekateri so si s to trgovino tako opomogli, da so si kupili »palatko«, to je kovinasto trgovinico (15-20 kvadratnih metrov): tam prodajajo obleko, pijače, cigarete, čevlje itd., v večini vse uvoženo, drago, le redkokdaj kakovostno. Takih palatk je na tisoče in tisoče po vsej Moskvi. O udobju ni govora: pozimi, kljub električnemu ogrevanju, prodajalci zmrzujejo, poleti pa umirajo od vročine.

Seveda obstajajo še vedno tudi »divje« tržnice, to so tržnice, ki nastajajo in izginjajo, pa čez nekaj dni spet nastanejo... Če greste na sprehod zvečer, tudi precej pozno, na Rdeči trg, boste lahko na samem začetku trga našli tako divjo tržnico: v košarah, torbah ali v žepih svojih jop in plaščev (to iz praktičnih razlogov, ker se lahko hitro skrije) prodajajo »buterbrode« (majhne sendviče), pijačo, čevlje, cigarete itd. Vsak po par predmetov. Naslednji dan jih morda ne bo več, ker jih bo milica razgnala. Čez nekaj dni se bodo spet pojavili. Sizifov trud!

S tržnicami se je razvil tudi kriminal: tu je vsem znano, da obstajajo »raketi« tržnic. To so organizacije mafijskega tipa, ki pobirajo »prispevke« v zameno za »zaščito«. Kdor se ne pokori, drago plača, včasih tudi z življenjem. Izvedenci bi teh organizacij našli na desetine: azerbajdžanska, čečenska, gruzinska, osetinska, možajska itd. (ime dobijo po narodnosti ali kraju izvora pripadnikov). Vsaka ima pod nadzorom svoje področje. To velja na žalost za vse tržnice.

Še v nečem so si edine tržnice vseh tipov, krajev in časov: v pomanjkanju snage. Higiena je pojem, ki je tuj prodajalcem, odjemalcem in tudi oblastem.

S.Č

Nekaj o bohoričici in gajici

Počitniško smo razpoloženi, vendar bomo vseeno malo pogledali, kaj je bohoričica, izraz, ki smo ga srečali v članku o Bleiweisovih Novicah. Bohoričica je poimenovanje slovenske pisave, ki je bila v rabi od srede 16. do srede 19. stoletja. Svoje ime pa dobiva po Adamu Bohoriču, avtorju prve slovenske slovnice Arcticae horulae (Zimske urice) iz leta 1584. Bohorič je to pisavo prvič opisal v svoji slovnici, temelje pa ji je postavil pred njim že Trubar, ko je prilagajal nemško pisavo slovenskim glasovom. Pri rabi te pisave je pri raznih avtorjih 17. in 18. stol. prišlo do nedoslednosti. V 19. stol. se je dvignil glas jezikoslovca J. Kopitarja, ki je zagovarjal načelo, naj vsakemu slovenskemu glasu ustreza ena nesestavljena črka. Kopitarjevo načelo sta poskusila uresničiti Metelko in Dajnko, toda prišlo je med slovenskimi izobraženci do nasprotovanja, do abecedne vojne. Zmagala je bohoričica, ko sta jo podprla pesnik Prešeren in njegov prijatelj Čop.

Med tem pa se je oblikovala nova pisava, ki ji po Ljudevitu Gaju pravimo gajica. Bleiweis jo je postopno uvedel v svoje Kmetijske in rokodelske novice leta 1843, od leta 1848 pa je uradno priznana slovenska pisava.

I - I

Za pse - pa za ostarele?

Obstaja zakon za pse, katerih lastnik ne sme kar tako zapustiti, kar se najpogosteje dogaja v poletnem času, ko gredo ljudje na počitnice in ne vedo kam s psom. Zakon predvideva milijonske globe za take primere. Nismo pa še brali, da obstaja zakon, ki nalaga milijonske globe tistim, ki zapuščajo ostarele ljudi kar same. Ostarele pomeni starše in dede ali sploh sorodnike.

Koliko ur so prav ti starši in dedje posvetili svojim otrokom, ne samo kadar so bili neboljani, ampak tudi kadar so bili sami in v težavah! Tako jim je povrnjeno?

Če pa ni državnega zakona, obstaja zakon, ki je zapisan v srcu vsakega človeka.

Ta zakon je zapisal Nekdo in se ga ne da kar tako zbrisati...

Doživetja z letošnjih skavtskih taborov

»Popota« NORP Dolenjska 93

Letošnji goriški in tržaški (3. steg) skavtski noviciat sta sklenila, po prvem zblizanju maja meseca na skupnem Challengeju, da bosta skupaj izvedla poletni potovalni tabor »Popota«. Do tega skupnega tabora, prvega v zgodovini SZSO, je prišlo po želji članov noviciata, bistveno pa je k temu prispevalo prizadevanje voditeljev obeh skavtskih noviciatov.

5. julija smo se srečali v Sežani v skupnem številu 23: 8 Goričanov in 10 Tržačanov, voditeljev je bilo pet (Mauro, Majda in Robin iz goriških vrst, Stojan in Darja iz tržaških). Od tu smo z avtobusom krenili proti Dolenji vasi pri Ribnici. Ob opoldanski toploti pod jasnim nebom in žgočim soncem se je začel naš tabor. Po polurni hoji (ki je bila verjetno tudi najtežja - kot pač vsaka prva ura potovalnih taborov), smo se ustavili in odpočili ob kapelici sv. Marijete. Tu smo ob sveči noviciata imeli začetno slovesnost; dobili smo bele majčke, na katerih sta z rdečo barvo narisani dve roki, ki si sežeta ena v drugo v znamenju sprave. Prav sprava, poleg tradicionalne klanske poti, skupnosti in službe, je bila glavna tema našega tabora. V znamenju tiste sprave, ki sta jo pred tremi leti (8.7.1990) opravila Cerkev in slovenska država ob grobišču (Jami pod Krenom) v Kočevskem Rogu, smo tudi Tržačani in Goričani razmišljali o spravi iz treh vidikov: sprava s človekom, s samim seboj in Bogom.

Prve tri dni smo stalno hodili in prehodili kakih 45 kilometrov skozi Kočevski Rog. Med hojo smo doživeli tudi nekajurni dež, kljub temu pa lahko rečem, da je bila prav pot tista, ki nas je najbolj zblizala. Ko namreč hodiš ure in ure in te zaradi teže nahrbtnika bolijo ramena, noge pa so srečale prijatelje »Giugliote« (žulje), si v trenutkih potrebe ne moreš kaj, da bi si pri sopotniku ne krajal časa in tako pozabil na telesne neugodnosti, odkrival drugega za drugim nove prijatelje in v njih prej neslutene vrline, istočasno pa sklenil skoraj nevede in nehote trajajoča iskrena prijateljstva. Globoko občuten je bil obisk grobišč.

Tretji dan smo prišli do Meniške vasi in se naslednjega dne spustili nekaj ur z raftom po Krki in tudi s tem kar utrudljivim, čeprav zelo zabavnim prevoznim sredstvom opravili nekaj kilometrov poti. Popoldne istega dne smo peš ali s štopom šli skozi Novo mesto do Črmošnjic pri Stopicah. Tu so nam pri kapelici sv.

Pri skavtskem domu v Kočevskem Rogu

Magdalene voditelji pripravili presečenje - hike s puščavo, 17-kilometrsko hojo v dvojicah brez hrane in denarja; vse kar smo imeli s sabo užitnega, je bil majhen, trd (!) kos kruha. Kot pijačo smo imeli na razpolago čisto vodo brez nobenih primesi. Na srečo živijo na Dolenjskem zelo dobri in gostoljubni ljudje, ki so nam dali na razpolago senik ali kaj podobnega za prenočišče in nas povečini zelo dobro pogostili.

Končno smo petega dne, v petek, postavili stalni tabor v Seli pri Šentjerneju in tam prespali dve noči. Popoldne istega dne smo imeli duhovno obnovo s patrom Markljem, s katerim smo se pogovarjali o odnosu mladih do vere in o smislu življenja. Srečanje smo končali z osebnimi pogovori ter s sv. mašo. Naslednjega dne so nas voditelji po dvojicah poslali pomagat pri domačem delu (klanska služba) po družinah v okolici Šentjerneja. Pri teh družinah, pri katerih smo se vsi prijetno počutili, smo prespali eno noč in se nato v nedeljo vrnili v tabor. Zvečer smo domačinom pripravili zabavni skavtski taborni ogenj.

V ponedeljek, 12.7., je bil že zadnji dan skupnega tabora SGS-STŠ. Po tolikšnem veselju, prijateljstvu in zabavi je prišel čas slovesa. Po kratki refleksiji nad taborom smo šli vsi z avtobusom v Ljubljano, kjer smo na železniški postaji zapeli Pesem slovesa. Kot pravi pesem je bilo slovo v nekem smislu res žalostno, a obljubili smo si, da se bomo čimprej še kdaj in večkrat srečali (in res smo se od konca tabora do današnjega dne že enkrat skoraj vsi srečali v Gradežu).

Za goriški noviciat se pa tabor ni zaključil v Ljubljani. Z avtobusom smo se še isti večer peljali do Iške vasi. Naslednjega dne smo se srečali z našim klanom in skupaj v enem dnevu prehodil več kot 20-kilometrsko pot (5 po strugi Iškega vintgarja) do Begunj, kamor smo prišli skoraj ob

Popravek

V prejšnji številki Katoliškega glasa v poročilu o pogrebu pokojnega števerjanskega župana je bilo napačno napisano, da je ob prihodu krste v cerkev zapel zbor Briški grič.

V resnici pa je pel MPZ Mirko Filej.

Za neljubo pomoto se opravičujemo.

desetih zvečer. V Begunjah smo obiskali naše stare prijatelje, izvidnike, ki letos tam taborijo, in se v sredo tudi srečali z najstarejšimi izvidniki, ki bodo naslednje leto prestopili v noviciat.

Istega dne se je zaključil naš tabor. V Cerknici smo vzeli avtobus za Logatec, z Logatca pa za Novo Gorico. Tu smo zapeli pesem slovesa in se tako poslovili. Obračun tabora je bil za nas vse zelo dober. Spoznali smo se bolje med seboj in tudi s Tržačani, se zabavali, doživljali skavtsko življenje v naravi, nenazadnje pa tudi veliko odnesli za našo duhovno rast. Vale.

Bi.Ti.

Goriški roverji in popotnice na potovalnem taboru

Goriški klan se je 4. julija odpravil na potovalni tabor. Poslovili smo se od staršev in prijateljev ter se z avtomobili odpeljali do vasi pri Stržišču. Tam smo uradno začeli potovalni tabor. Kot prvo smo imeli mašo, ki jo je daroval pater Germano ob oltarju, ki smo ga postavili kar ob poti. Po maši smo si postavili šotore in si pripravili večerjo, po kateri smo se zbrali okrog tabornega ognja. Taborni ognji so bili ves ta čas nekaj posebnega. Vsak večer se je eden od nas predstavil in nekaj časa govoril o sebi, kar je seveda pripomoglo, da smo se na taboru bolj spoznali. Naslednjega dne je bila pot naporna, saj smo se povzpeli na Črno prst, 1850 m visoko. Celotno pot nas je spremljala megla, a na vrhu se je nekoliko zjasnilo. Popoldan pa smo se spustili na planino na Kalu, kjer smo prenočili. Zjutraj smo popravili šotore in odšli naprej. Na poti na Soriško planino nas je presenetila nevihta in veter se je z vsilo zaganjal v nas, toda tudi te težke trenutke je premagala dobra volja in veselje. Popoldne smo imeli prijateljski pogovor z alpinistom Stankom Silanom, ki nam je posredoval svojo ljubezen do narave in stvarstva. Sami smo to lepoto lahko izkusili, ko smo se s Soriške planine povzpeli na Lainer. Na taboru smo govorili tudi o fantovstvu, o deklitstvu, o zaljubljenosti, o ljubezni. Sredi tedna smo prispeli v Topovlje, tu smo spoznali družino Kokalj. Pri njih smo nekaj časa pomagali na kmetiji. V nedeljo popoldan smo se poslovili od gostoljubne družine in se odpravili na »hike«. Razdelili smo se v dvojice in na različne načine prepotovali pot iz Gorenjskega na Notranjsko. S kančkom ustvarjalnosti smo vsi prispeli srečno do Iške vasi. Drugo jutro smo se srečali z noviciatom. Pot, ki smo jo skupaj prehodili, je bila zelo zanimiva, a tudi naporna, saj smo v Begunje prispeli komaj zvečer. Tabor smo zaključili s sveto mašo, med katero se je vršil obred odhoda. Ena popotnica je zapustila našo skupnost, da bi z gotovim korakom nadaljevala pot v življenju in stopila v svet odgovornih ljudi. Mi pa smo se odpeljali do Nove Gorice, kjer je zadonela pesem slovesa in zahvala Bogu, da nas je varoval in spremljal.

Prizadevna fazanka

Z raftom po Krki

Sveta Gora - Monte Santo

Knjigo o Sv. Gori, ki so jo že predstavili v svetišču samem, je v zadnji številki tednika Voce Isontina ocenil Celso Macor. Njegova ocena je zelo laskava. Predvsem omeni, da je knjiga izšla v treh različnih jezikovnih izdajah, za vsak jezik posebej, in sicer v slovenščini, italijanščini in furlanščini.

»Zahtevna stvar postane trud poročevalca, ki hoče na kratko zbrati množico misli in čustev, ki jih zbuja branje in slika, saj gre za svetišče, ki nam je dvakrat drago, zaradi spominov na tisto goro, ki jih vsi imamo, in ker gre za skupno točko upanja in miru,« piše ocenjevalec.

Sledi precej natančna predstavitev knjige in tudi svetišča na Sv. Gori.

Knjigo je izdalo in založilo JUTRO d.o.o., za založbo pa Stane Kodrič in Radivoj Humar, kot zaključuje Celso Macor svoj članek.

Sožalje

PD Štandrež izreka ženi Vidi, sinu Jordanu in hčerki Klavdiji globoko sožalje ob izgubi moža in očeta Jožefa Mučiča.

MAŠA NA SV. GORI

Ob nedeljah in praznikih:

ob 8., 10. in 16. uri.

Ob delavniku:

ob 8. in 16. uri.

Slovinci v Laškem

Težko je na listu papirja napisati nekaj povzetnih besed o življenju Marije Semolič, ki se je pred kratkim izteklo, saj je doseglo častljivo starost 94 let. Težko je povzeti vsa doživetja in preizkušnje, ki so se odvijale v tem pestrem življenju.

Pokojnica se je rodila 21.11.1899 v Brestovici. Zaradi političnega prepričanja se je družina 13.9.1947 preselila v Doberdob. Ker sta si z možem Alojzom goreče želela otrok, sta posvojila nečakinjo Olgo in jo vedno vzgajala v verskem in narodnem duhu. Med dobo njihovega bivanja v Doberdobu se je vsa družina posvečala »mežnarjenju« in oskrbovanju cerkve.

Marijino delo v cerkvi je bilo vedno vestno in skoraj bi lahko rekli v vsem do pičice perfektno. Pokojnica je bila namreč globoko verna in med njenimi pobudami je bila tudi uvedba češčenja Matere božje po vaških hišah.

Leta 1961 se je družina preselila v Ronke in ta premik je bi za »teto« Marijo zelo boleč. Ni govorila namreč besede italijanščine in težko je bilo živeti se v okolje, ki je bilo pretežno italijansko. Vedno je namreč istočasno obžalovala dejstvo, da so jo nenaklonjene razmere odvedle iz domačega rodnega kraja. Z vztrajnim duhom pa si ni s časom ustvarila le prijetnega doma, toda začela je sodelovati ter tudi druge člane družine uvajati v aktivno slovensko kulturno življenje. Še dandanes se Olga enkrat mesečno posveča orglanju pri slovenski maši v Ronkah, čeprav ji čas in težavne naloge pri oskrbovanju g. Marije večkrat tega ne bi dopuščale. Kmalu po smrti moža Alojza (1982) je namreč tudi Marijo zadel srčni infarkt, tako da je bila priklenjena na posteljo in pripušč-

na pomoči in skrbi, ki ji jo je nudila Olga z družino, celih 11 let. Skozi vsa leta jo je obiskoval g. Virgulin in ji nudil utehe in tolažbe, kar je bilo za bolnico velikega pomena.

Pri odprtem grobu ji je zadnji pozdrav izrekla predsednica SSO Marija Ferletič in v svojem govoru poudarila, da je »teta« Marija v svojem življenju marsikaj grenkega preizkusila, čeprav je neizpodbitno dejstvo, da se nam v današnjih časih piše še hujša prihodnost. V teh besedah ni pesimizma, toda povzete skope in žalostne realnosti, ker se v marsikaterih krajih rojevata sovraštvo in vsakovrstna nestrpnost.

Včasih bi nam moralo biti v zgled življenje oseb, ki so kot ga. Marija v prvi osebi preizkusili vojne grozote, in marsikatero trpljenje nedolžnih bi lahko preprečili.

V zahvalo za delo gospe Marije v cerkvi je bila zanjo v Doberdobu maša zadušnica.

Obisk grobišča ob Jami pod Krenom

Razstava o Slovencih pod Italijo 1918-1943

V tiskovni dvorani tržaške občinske palače so v soboto, 24. julija, odprli razstavo z naslovom Slovenci pod Italijo 1918-1943 - 25 let suženjstva. Razstava, ki je bila organizirana na pobudo svetovalske skupine Slovenske skupnosti in katere »duša« je prof. Samo Pahor, prikazuje preganjanje slovenskega prebivalstva tega območja s strani italijanskih državnih in fašističnih organov. Na ogled so kopije dokumentov, ki dokazujejo, da se je preganjanje začelo že leta 1918, ko je italijanska vojska prispela v Trst in na Primorsko, in se potem stopnjevalo do leta 1943, ko je padel fašizem. Na razstavi, ki je bila odprta do srede 28. julija, so si številni obiskovalci lahko ogledali tudi zemljevide, slike in druge dokumente o poteku bojev za osvoboditev Trsta aprila-maja 1945 ter uradne povojne odloke, s katerimi je dovoljena raba slovenskega jezika v odnosu z oblastmi, začeti s 6. členom italijanske ustave.

Na otvoritvi sta spregovorila tako prof. Pahor kot pokrajinski tajnik SSK Martin Breclj. Prvi je poudaril pomen poznavanja preteklost, drugi pa obrazložil, da je do razstave prišlo zaradi krivičnega zadržanja tržaške občinske uprave do slovenske manjšine. Ne smemo se stalno »igračkati« na koži manjšine, tržaški župan Staffieri pa bi moral spoštovati že pridobljene pravice Slovencev.

Nova dopisnica RTV Slovenija

V četrtek, 22. julija, se je v Trstu mudila delegacija RTV Slovenija, ki sta jo sestavljala najvišja predstavnik slovenske radiotelevizijske hiše Boris Bergant in Peter Mori. Namen obiska je bil predstaviti novo tržaško dopisnico slovenske televizije Mirjam Muženič. Po osmih letih delovanja med Slovenci v Italiji se od naše skupnosti namreč poslavljaja časniki Igor Gruden, ki odhaja na novo službeno mesto v matični hiši.

Mirjam Muženič ni v zamejstvu neznan ime: mnogi se je namreč spominjajo kot dopisnice Primorskega dnevnika, sicer je časnica pri Radiu Koper. Delegacija RTV Slovenija je obiskala obe slovenski krovni organizaciji v zamejstvu (SSO in SKGZ), tržaški sedež italijanske radiotelevizije in generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu. Obisk je bil seveda tudi priložnost za seznanjenje vodilnih predstavnikov slovenske radiotelevizije z zamejsko stvarnostjo.

Ponovno postavljene dvojezične table

Dvojezične table, ki jih je prejšnji teden tržaška občinska uprava snela s krajev, kjer so stale že od leta 1984, so bile v teh dneh ponovno postavljene. Pred vhomom v slovenske vasi na vzhodnem Krasu torej ponovno stojijo dvojezični napis. Dvojezične table so bile postavljene tudi v nekaterih krajih, kjer jih prej ni bilo (na Opčinah, v Lonjerju in na Katinari). Table so si postavili prebivalci sami, ki bodo tudi tožili tržaško občinsko upravo zaradi zlorabljanja svojih pristojnosti in zaradi kraje.

Nedvomno pa bi morala tržaška Občina sama postaviti dvojezične table na dvojezičnem ozemlju, saj to predvideva zakon, pa tudi mednarodni dogovori.

Seja izvršnega odbora SSO

V sredo, 21. julija 1993, je bila v Trstu redna seja izvršnega odbora SSO. Odborniki so iz poročila predsednice z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se usklajevanje besedila skupnega predloga za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji uspešno bliža koncu. Soglasno so bili mnenja, naj se osnutek čim prej uradno predstavi na ustreznih zakonodajnih mestih.

Poglabljeno so nato v odboru obravnavali trenutni položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Bili so mnenja, da bi morala v času, ko nam italijanske oblasti na vseh ravneh kratijo že pridobljene pravice in ko nivo medetničnega sožitja nevarno pada, manjšina v bistvenih vprašanih nastopati čim bolj strnjeno in enotno. S tem bi tudi slovenski delegaciji, ki se pripravlja na nadaljevanje pogovorov z Italijo, na najbolj ustrezen način pomagali. Zato SSO ocenjuje kot zelo pozitivno dejstvo, da smo Slovenci v sredo, 21. julija, enotno in v lepem številu nastopili pred tržaško občinsko palačo v bran svojih narodnostnih pravic.

Seveda težnja k čimvečji enotnosti ne pomeni, da med posameznimi komponentami naše narodne skupnosti ni razlik. Pomembne razlike obstajajo in se zadnje tedne izražajo tudi v precej živahni polemiki med SSO in SKGZ. Izvršni odbor SSO s tem v zvezi ne odstopa od svojih stališč v prid večje in vsestranske enakopravnosti med vsemi komponentami slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, vendar želi obenem nadaljevati po poti sodelovanja in skupnega reševanja vseh odprtih vprašanj, tako na Goriškem in Tržaškem kot tudi v Benečiji, kar je ne le v interesu obeh krovnih organizacij, ampak celotne slovenske manjšine.

Tiskovno poročilo

V četrtek, 22. t.m., je na svoji redni tedenski seji pod vodstvom tajnika Martina Breclja zasedal pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti za Tržaško.

Odbor je najprej podal oceno o manifestaciji, ki je bila v sredo, 21. t.m., pred občinsko palačo na Velikem trgu v Trstu. Ocena ne more biti kaj drugega kot pozitivna, saj smo Slovenci skupno z italijanskimi demokrati jasno dokazali, da se s politiko kratenja naših že pridobljenih pravic (da o tistih, ki jih še nimamo, niti ne govorimo) ne strinjamo. V tem trenutku dajati na dnevni red stvari, kot je novi pravilnik krajevnih sosvetov, je zelo nevarno. Pravice narodnih manjšin, zlasti pravica do rabe materinega jezika v javnosti in v izvoljenih telesih, spadajo v sam temelj demokracije in omikanega sožitja, zato jih ni mogoče dajati na glasovanje v katerikoli skupščini. To, kar se zadnje čase dogaja, ni demokracija, ampak pregažanje. Kar zadeva dvojezične napise pa je jasno, da so za njihovo postavitev dolžne predvsem javne uprave na narodnostno mešanih področjih. To je elementarna pravica vsake manjšine. Tržaška občina bi morala zato enostavno storiti to, kar so že storile druge občine na tem teritoriju. SSK tudi ostro obsoja izpade neofašističnih skrajnežev, do katerih je prišlo ob koncu sredine manifestacije. Pripravi smo, da bodo sile javnega reda opravile svojo dolžnost.

Na seji je govor potekal tudi o pri-

hodnjem pokrajinskem kongresu SSK, ki se bo odvijal predvidoma jeseni. Stranka misli namreč sprožiti široko predkongresno razpravo med bazo in volivci, še zlasti v luči izidov zadnjih upravnih volitev ter bližajoče se volilne preizkušnje za obnovo tržaškega občinskega sveta, ki bo predvidoma 21. novembra, in občinskih svetov drugih okoliških občin.

Bazovica: srečanja

V sredo, 14. t.m., in četrtek, 15. t.m., so v Bazovici imeli dva nenavadna in nad vse prijetna večera: člana SSG Miranda Caharija in Livio Bogatec z režiserjem Mariom Uršičem so predstavili igro Srečanja. Nič novega, saj smo se že navadili na poletne večere z našimi gledališčniki, posebnost pa je bila v tem, da so igro predstavili tudi po drugih kraških vaseh in popestrili poletne večere. Scena bo tako vsakič drugačna in gledalcem bližja in domača.

Igralca se sproščeno pogovarjata v narečju, obujata spomine na »tehtato« življenjske izkušnje. Publika se je oba večera odzvala v lepem številu, pozorno sledila in izvajalca nagradila s toplim aplavzom.

Igro je napisal in jezikovno priredil Mario Uršič. Organizator je Ars nova ob denarni podpori TBC. V vasi je za organizacijo poskrbelo kulturno društvo Lipa.

Taki večeri so zelo zaželjeni, saj je vedno dobrodošel trenutek, ko se ljudje na vasi zberejo, uživajo ob novosti in se po pireditvi pomudijo v sproščenem klepetu.

M.M.

Padriče

5. julija se je lepo število vaščanov zbralo v cerkvi na Padričah in počastilo svoja zavetnika sv. brata Cirila in Metoda. Nad vhomom v cerkev je zapisano, da je bila cerkva zgrajena leta 1898. V spominski knjigi je lepo zapisano o tej slovesnosti blagoslova cerkve. Vredno je, da zapišemo, kar so zapisali leta 1898: »Z dovoljenjem prečastitega škofa Andreja Marije Šterka je bila blagoslovljena kapela na Padričah. Blagoslovil jo je domači župnik Ivan Vovk od sodelovanju g. Antona Koželj iz Trebč in duhovnika pomočnika pri sv. Antonu v Trstu Jožeta Koširja, ki je slavnosti primeren govor iz življenja sv. Slovanskih apostolov Cirila in Metoda držal: »Vse za vero, Cesarja in narodnost«. Bila je nedelja 6. po Duhovi, to je 10. julija 1898. Navzočega ljudstva je bilo nad 2000, med njimi deželni poslanci Ivan Vitez Nabergoj, Alojz Gorjup in Delenec.«

Škoda, da je domače ljudstvo zelo okrnjeno, ker se je v vas naselilo veliko tujcev. Padriče štejejo nad 500 prebivalcev.

M. Ž.

G. Angel Kosmač - sedemdesetletnik

28. avgusta bo g. Angel Kosmač, župnik v Ricmanjih, slavil svojo sedemdesetletnico. G. Kosmač upravlja še Domjo, predvsem pa ima veliko zaslug v ekumenskem prizadevanju.

G. Kosmaču toplo čestitamo in mu želimo, da bi še dolgo nadaljeval s svojim dragocenim duhovniškim delovanjem.

Letos je tudi poteklo 50 let delovanja na škofiji msgr. dr. Lojzeta Škerla. 50 let delovanja na škofiji pomeni tudi veliko poznanje krajevnih razmer, obenem pa veliko truda.

Iskrena hvala za vse opravljeno delo.

Gorska kolonija v Forni Avoltri

Prijetne urice, ko je bilo na sporedu petje, risanje ali pa tekmovanja, so gotovo popestrile življenje otrok v koloniji v Forni Avoltri

V nedeljo, 18. julija, sem med starši in prijatelji, ki so prišli obiskat otroke v kolonijo Slovenske Vincencijeve konference v Forni Avoltri, bila tudi jaz. Otroci so nas pozdravili s kratko, a prisrčno prireditvijo: ubrano so zapeli ob spremljavi kitare, zaplesali balet, uprizorili lutkovno igrico o žabji svatbi... Pripravili so razstavo risb in fotografij. Z razpredelnice na steni smo lahko razbrali, s katerimi udejstvovanji in tekmovanji se ukvarjajo: pentatlon, med dvema ognjema itd.

Letos so se namreč morali otroci bolj kot druga leta zaposliti v sami koloniji ali v njeni bližini, kajti še nobeno leto ni vreme tako nagajalo. K sreči so imeli na razpolago veliko, svetlo, zračno telovadnico in prostrano dvorišče, kjer so se lahko zabavali in tekmovali v raznih športnih panogah. Za druge dejavnosti, npr. risanje, so imeli lepe belo-rdeče mizice v sončnih sobah in na širokih hodnikih. Tudi v prostorni jedilnici razveseljujejo oči belo-rdeče mizice in pogled na moderno opremljeno kuhinjo, kjer požrtvovalna gospa Fani s pomočnicami pripravlja okusne jedi. Gospod ekonom pa pridno skrbi, da so shrambe vedno polne svežega sadja in zelenjave ter drugih dobrot.

Kljub pogostemu dežju, ki pa kmalu preneha, so otroci utegnili mnogo hoditi po bližnjih smrekovih gozdovih, v bližnje vasi in na vaško igrišče. Nekaj manj so se vozili na daljše celodnevne izlete. Vendar jim je le uspelo, da so se povzpeli do nekaterih gorskih koč, pa tudi do planin, kjer je na poletni paši živina in so sirarne. Za otroke je bilo to enkratno doživetje.

Sicer pa imajo že v sami vasi Forni Avoltri, ki leži 900 m nad morjem sredi smrekovih gozdov med visokimi gorami, dovolj čistega gorskega zraka, zelenja, žuborenja rečic in reke Degano.

Imajo sebi veselo družbo svojih sovrstnikov. Ravnatelj in vzgojitelj jim skušajo čim več nuditi, da se razvedrijo, razgibajo, pa tudi bogatijo duha, spoznavajo in vzljubijo naravo in soljudi. V kolonijo je prišel tudi škofov vikar gospod Franc Vončina, da so otroci lahko prisostvovali in peli pri sv. maši v slovenskem jeziku. Domači g. župnik jim je dal na razpolago lepo župnijsko cerkev.

Otrokom in staršem je ta gorska vas zelo všeč. Saj se tu človek res oddahne, spočije in razvedri, pa tudi pošteno razgiba. Upamo, da se bodo otroci prihodnje poletje spet tu srečali v veseli družbi sredi smrek in visokih gora.

N.M.

Večina Tržačanov proti spreminjanju meja

Po podatkih ankete, ki jo je za revijo Trieste Oltre izvedlo podjetje SWG, se 62% Tržačanov zavzema za nedotakljivost meja med Italijo, Slovenijo in Hrvaško in za sodelovanje Italije s sosednjima državama. 22% anketirancev upa v ugoden razplet glede imovine istrskih beguncev, le 5% jih še upa, da bo Italija za vsako ceno spet pridobila Istro. Večina tistih, ki se zavzemajo za sožitje, je seveda sestavljena iz mlajših ljudi (76%), tisti pa, ki se še vedno nostalgичno obračajo k obdobju, ko je bila Istra pod Italijo, so praviloma starejši.

Anketa dokazuje, da je tistih, ki so sovražno nastrojeni do sosednjih republik Slovenije in Hrvaške, vedno manj in da ima sedanja večina na tržaški Občini vedno manj privrženec. Naj omenimo, da se je prav ob členu o rabi slovenščine v novem pravilniku krajevnih uprav večina razbila, čeprav je v preteklosti zgledalo, da je prav pri točki protislovenstva trdna in enotna. Demokratični Trst si mora zato prizadevati, da na prihodnjih občinskih volitvah zmaga in oblikuje novo, do Slovencev odprto večino. Kmalu bomo torej zvedeli, če podatki ankete odgovarjajo resničnemu stanju v našem mestu, saj bodo volitve za obnovo tržaškega občinskega sveta 21. novembra.

Spadaro in »izolacija« slovenske manjšine

V intervjuju za Primorski dnevnik v sredo, 7. julija, je novi pokrajinski tajnik Demokratične stranke levice (DSL) Stelio Spadaro opozoril med drugim na domnevno »izolacijo«, katere težnje naj bi si spet nevarno utirale pot med Slovenci v Italiji. To bi bilo po Spadarovem mnenju »lepo darilo za tržaško desnico in huda politična napaka, ki bi privedla do zmanjšanja velike vloge in tudi teže, ki jo imajo Slovenci v tržaški stvarnosti«. Novi tajnik DSL meni, da bi se morali za doseg svojih pravic Slovenci bojevati z »ramo ob rami z italijanskimi demokrati«.

Ob vseh teh lepih besedah pa Spadaro pozablja, da je ob priliki zadnjih pokrajinskih volitev prav Demokratično zavezništvo, katerega bistveni element je tudi DSL, odklonilo povezavo s Slovensko skupnostjo in prisotnost te stranke v volilnem kartelu Zavezništva za Trst, ki je nekako predstavljal »demokratični« del našega mesta. Ob vsem tem pa je jasno, zakaj se Slovenci »izoliramo«.

